

פרשת זכור- מדוע לא הרג שאול את אגג מלך עמלק

ספר שמואל א פרק טו

(א) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שְׂאוּל אֲתִי שְׁלַח יָדְךָ לְמַשְׁחָךְ לְמֶלֶךְ עַל עַמּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל דְּבַר יְדֹדְךָ: (ב) כֹּה אָמַר יְדֹד צְבָאוֹת פְּקֹדֹתַי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עִמְלֶק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁם לוֹ בְּדַרְךָ בְּעֵלְתוֹ מִמְצָרִים: (ג) עַתָּה לֶךְ וְהִפִּיתָ אֶת עִמְלֶק וְהִחַרְמְתָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תִחַמַּל עָלָיו וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ עַד אִשָּׁה מֵעַלְל וְעַד יוֹנֵק מִשׁוֹר וְעַד שֶׁה מִגְּמַל וְעַד חֲמוֹר: (ד) וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל אֶת הָעָם וַיִּפְקְדֵם בְּטַלְאִים מֵאֲתִים אֶלֶף רִגְלֵי וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים אֶת אִישׁ יְהוּדָה: (ה) וַיָּבֵא שְׂאוּל עַד עִיר עִמְלֶק וַיִּכָּב בְּנַחַל: (ו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי לִכּוֹ סְרוּ רִדּוֹ מִתּוֹךְ עִמְלֶקִי כִּן אֲסַפֵּךְ עַמּוֹ וְאֶתָּה עֲשִׂיתָה חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵלוֹתֵם מִמְצָרִים וַיִּסַּר קִינִי מִתּוֹךְ עִמְלֶק: (ז) וַיָּרַךְ שְׂאוּל אֶת עִמְלֶק מִחֲוִילָה בּוֹאֵךְ שׁוֹר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִצְרָיִם: (ח) וַיִּתְפֹּשׂ אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עִמְלֶק חִי וְאֶת כָּל הָעָם הַחֲרִים לְפִי חֶרֶב: (ט) וַיִּחַמַּל שְׂאוּל וְהָעָם עַל אֲגַג וְעַל מִיטֵב הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר וְהַמִּשְׁנִים וְעַל הַפָּרִים וְעַל כָּל הַטּוֹב וְלֹא אָבּוֹ הַחֲרִימָם וְכָל הַמְּלָאכָה נִמְבָּזָה וְנִמַּסּ אֶתָּה הַחֲרִימוּ: (י) וַיְהִי דְבַר יְדֹד אֶל שְׁמוּאֵל לֵאמֹר: (יא) נִחַמְתִּי כִּי הִמְלַכְתִּי אֶת שְׂאוּל לְמֶלֶךְ כִּי שָׁב מֵאַחֲרַי וְאֶת דְּבַרִּי לֹא הִקִּים וַיִּחַר לְשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל יְדֹד כָּל הַלַּיְלָה: (יב) וַיִּשְׁכַּם שְׁמוּאֵל לְקִרְיַת שְׂאוּל בְּבֶקֶר וַיִּגַּד לְשְׁמוּאֵל לֵאמֹר כֹּה שְׂאוּל הִכְרַמְלָה וְהִנֵּה מְצִיב לוֹ יָד וַיַּעֲבֹר וַיִּכַּד בְּגִלְגָל: (יג) וַיָּבֵא שְׁמוּאֵל אֶל שְׂאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שְׂאוּל בְּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה לִידֹד הַקִּימְתִי אֶת דְּבַר יְדֹדְךָ: (יד) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וַיִּמָּה קוֹל הַצֹּאן הַזֶּה בְּאֶזְנִי וְקוֹל הַבֶּקֶר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ: (טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל מֵעִמְלֶקִי הִבִּיאוּם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם עַל מִיטֵב הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר לְמַעַן זָבַח לַיהוָה אֶלֶיָּהּ וְאֶת הַיְוִדֵת הַחֲרַמְנוּ: (טז) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שְׂאוּל הֲרַף וְאִגִּידָה לְךָ אֶת אֲשֶׁר דָּבַר יְדֹד אֵלַי הַלַּיְלָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ (וַיֹּאמְרוּ) לוֹ דְּבַר: (יז) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם קָטַן אַתָּה בְּעֵינַי רֹאשׁ שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה וַיִּמְשַׁח יְדֹד לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל: (יח) וַיִּשְׁלַח יְדֹד בְּדַרְךָ וַיֹּאמֶר לֶךְ וְהִחַרְמְתָה אֶת הַחֲטָאִים אֶת עִמְלֶק וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ עַד כְּלוֹתֵם אֹתָם: (יט) וְלָמָּה לֹא שְׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְדֹד וְתַעֲטֵ אֶל הַשְּׁלָל וְתַעֲשֶׂה הַרַע בְּעֵינֵי יְדֹד: (כ) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר שְׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְדֹד וְאַל תְּבַדְּרָה אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי יְדֹד וְאִבִּיא אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עִמְלֶק וְאֶת עִמְלֶק הַחֲרַמְתִּי: (כא) וַיִּקַּח הָעָם מִהַשְּׁלָל צֹאן וּבֶקֶר רֵאשִׁית הַחֶרֶם לְזָבַח לַיהוָה אֶלֶיָּהּ בְּגִלְגָל: (כב) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲפָצֵךְ לַיהוָה בְּעֵלוֹת וּזְבָחִים כְּשָׁמַע בְּקוֹל יְדֹד הִנֵּה שְׁמַע מִזְבַּח טוֹב לְהַקְשִׁיב מִחֶלֶב אֵילִים: (כג) כִּי חֲטָאת קָסָם מְרִי וְאָנֹן וְתַרְפִּים הַפָּצַר יַעַן מֵאַסַּף אֶת דְּבַר יְדֹד וַיִּמְאַסֵּף מִמֶּלֶךְ: (כד) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל שְׁמוּאֵל חֲטָאתִי כִּי עֲבַרְתִּי אֶת פִּי יְדֹד וְאֶת דְּבַרְךָ כִּי יִרְאתִי אֶת הָעָם וְאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם: (כה) וְעַתָּה שֵׁא נָא אֶת חֲטָאתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה: (כו) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שְׂאוּל לֹא אֲשׁוּב עִמָּךְ כִּי מֵאַסַּףְתָּ אֶת דְּבַר יְדֹד וַיִּמְאַסֵּף יְדֹד מֵהַיּוֹת מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל: (כז) וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לְלֶכֶת וַיִּחַזַּק בְּכַנֵּף מַעִילוֹ וַיִּקְרַע: (כח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קַרַע יְדֹד אֶת מַמְלַכּוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיָהּ הַיּוֹם וְנִתְּנָה לְרַעַךְ הַטּוֹב מִמֶּךָ: (כט) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנְחַם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנְחָם: (ל) וַיֹּאמֶר חֲטָאתִי עַתָּה כִּבְדַּנִּי נָא נִגַּד זְקִנִי עִמִּי וְנִגַּד יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב עִמִּי וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי לַיהוָה אֶלֶיָּהּ: (לא) וַיֵּשֶׁב שְׁמוּאֵל אַחֲרַי שְׂאוּל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה שְׂאוּל לַיהוָה: (לב) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲגִישׁוּ אֵלַי אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עִמְלֶק וַיִּלֶךְ אֵלָיו אֲגַג מֵעַדְנָת וַיֹּאמֶר אֲגַג אֲכַן סָר מֵרַחֲמֹתַי: (לג) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל כֹּהֲאֲשֶׁר שָׁקְלָה נְשִׁים חֶרֶבְךָ כִּן תִּשְׁכַּל מְנַשִּׁים אִמָּךְ וַיִּשְׁסַף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגַג לְפָנָיו יְדֹד בְּגִלְגָל:

פירוש האלשיך הקדוש על שמואל

ולבא אל הענין בכל המקראות הבאים האלה נניח שתי הנחות. אחת שעלה על דעת שאול במאמר שמואל אליו "לך והכיתה את עמלק והחרמתם את כל אשר לו ולא תחמול עליו", כי עד כאן דברי ה' יתברך, ומכאן ואילך "המתה מאיש ועד אשה וכו' הם דברי שמואל. והוא, כי באומרו והחרמתם את כל אשר לו, אפשר לפרש או לשון השמד וכריתה או חרמי ה' לגבוה.

והנה שמואל תפס הפירוש הראשון שאמר והמתה וכו' משור עד שה מגמל ועד חמור, אך שאול ארכבה אתרי רכשי, שמקצת המקנה הכרית ומקצתו חרם לגבוה. "עוד הנחה שנית, בשום לב אל אומרו אחרי כן "מעמלקי הביאום". והוא כי פירש כי מאמרו יתברך "לך והכיתה את עמלק" הוא העם הנקרא עמלק, אך המלך נקרא מלך עמלק או עמלקי לשון יחיד, באופן שמלך עמלק אינו בכלל עמלק".

פירוש הרלב"ג פסוק יג

"חשב כי מפני שלא צווה להחרים מלך עמלק ועמו שיוכל להציל מלכם. וזהו אמרו ואביא את אגג מלך עמלק ואת עמלק החרמתי".

מסכת שבת דף נט:

"אמרו ליה לרב אתא גברא רבה אריכא לנהרדעא ומטלע ודרש כלילא שרי". פירוש: אמרו לו לרב שבא אדם גבוה (ארוך) מנהרדעא שצולע ודרש הלכה שמותר לנשים לצאת בשבת עם תכשיט מיוחד שנקרא כלילא.

עין איה שבת פרק שישי

ונמצא גם כן לפעמים אדם גדול מאד, שהוא מוצא את כל העולם כולו כמו שהוא בציורו הפנימי. הוא מבין את הכל ומסתכל על הכל, אבל הכל הוא נשקף לו מתוך גדלו ורוממות מעלתו. **אדם גדול כזה, הליכותיו פונות להעלות את העולם בלא המתנת ההדרגה למצבו הוא, והבסיס השפל, היותר תחתון שבציורי הנפש, אינו אצלו שלם, ומתגלה לפעמים בחסרון גופני ע"י הטליעה; בעלי קבין שבזרה, אלה הם אמנם מכריעים את העולם בכחם הגדול למעלתם הם.**

ומתוך כללות השקפות כמו אלה נבנים בדרכה של דרישתה של תורה ג"כ פרטי הלכות, שאפילו אם ימצא שאין להם יסוד בריא בעולם המעשי כמו שהוא, יש להם יסוד במעשה כמו שהעולם צריך להיות.

ומטלע- וכן הם ציורי נפשו פנימה שגדלם הוא חסרונם, ועכ"ז הוא מעלתם.. וסימן לדבר בית שאול, שלא היה בו שום דופי ו"משכמו ומעלה גבוה מכל העם", המעלה עדי זהב על לבושן של בנות ישראל ומלבישן שני עם עדנים. ושריד שנשאר ממנו, מפיבושת, נכה רגלים היה.

הרב קוק- מוסר אביך מידות הראי"ה אהבה פסקה ו

"מדת האהבה השרויה בנשמת הצדיקים, היא כוללת את כל הברואים כולם, ואינה מוציאה מן הכלל שום דבר, ולא שום עם ולשון. ואפילו עמלק אינו נמחה כי אם מתחת השמים, אבל על ידי הזיכור מתעלה הוא לשורש הטוב אשר הוא מעל לשמים, ונכלל הכול באהבה. אלא שצריך כוח גדול וטהרה עצומה ליחוד נשגב זה.

פרי עץ חיים שער ר"ח חנוכה ופורים

"והנה מה שאמרו רז"ל שצריך אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, הכוונה היא - כי ידוע שיש ניצוץ של קדושה בכל קליפה המחייבה אותה, ואם יסתלקו ממנו לא יישאר לו חיות ויתבטל לגמרי מיד. והנה ביום הגדול הזה, שיש אותו הארה גדולה, אנו רוצים שגם לזאת הנצוץ יגיע לו חיות לעצמו, מזה ההארה, אבל לא שיגיע כל כך להאיר לקליפה ולזה צריך שישתכר האדם ביום הזה, עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, אולי ישגה ויתן ברכה לאותו ניצוץ שבקליפה ויתברך גם הוא, אבל לא תהיה ברכה כוונה שלימה, שאם יהיה כן יגיע לו הרבה, ותתברך גם הקליפה".

רמ"ד ואלי שמואל פרק טו פסוק ח

ויתפוש את אגג מלך עמלק חי- כי אולי חשב לעשות תיקון יען נמצא בו דבר טוב בהיותו הראש, בסוד רישיה דעשו יתיב בעיטפיה דיצחק

רוח חיים (ר' חיים מוולז'ין) על מסכת אבות עמ' א

ענין הראש הקבור במערה עם יעקב כמאמר חז"ל, והכוונה על דרך המליצה כי אחוז הוא בקדושה בראש והוא ענין שחיטת כוח הרע לעתיד. והכוונה על דרך המליצה, כי ראשו לבד ישאר בקדושה ויהיה נפרד ולא ישתלשל למטה בבחינת רע".